

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnitvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 14.

V Mariboru, dne 7. aprila 1898.

Tečaj XXXII.

Zveličar je vstal, vstanimo tudi mi!

Raduj se zemlja in nebo,
Radujte se stvari!
Gospod naš Bog od mrtvih vstal
Iz lastne je moči.

Ta glas in ta klic bo skoraj zopet odmeval po celem katoliškem svetu. Kristus, Zveličar naš, ki je bil mrtev, je od mrtvih vstal in naše odrešenje dovršil. On je vstal, tako tudi naj bi vsak kristjan vstal. Kdor je izpolnil svojo krščansko dolžnost, bode sedaj s Kristusom vstal k novemu duhovnemu življenju in se bo lahko z njim vred radoval. In zares, velikonočnega praznika, praznika vstajenja, se dobri kristjani najbolj veselijo.

Slovenci smo brez malih izjem dobri kristjani. Zato nam je ta praznik še posebno mil in drag. V duhovnem oziru smo sedaj s Kristusom vstali. Ali pa temu primerno tudi v političnem oziru vstajamo? Ali se smemo v tem oziru radovati letošnje Velike noči? Rečemo: da!

Poglejmo površno po slovenski domovini. Sovrag naš nas je razdelil na šest kronovin, da bi nas lažje poteptal. Če se hočemo z uspehom braniti, moramo Slovenci vseh teh pokrajin jedini biti. Ali jedini Slovenci niso bili na Goriškem in na Kranjskem. Z novim letom se je to spremenilo. Sloga je zavladala najprej na Goriškem, sedaj tudi na Kranjskem. Hvala Bogu in pametnim rodoljubom, da je prenehal bratomorni razpor! Obmejni Slovenci, ki moramo hude boje biti dan za dnevom za svoj obstanek, smo tega pojava posebno veseli in le želimo, da bi

odslej prava krščanska sloga jednila Slovence vseh pokrajin, da bi se ta sloga tudi popolnoma utrdila in naš močne storila.

Prvi sad složnega postopanja je naša krščansko-slovanska narodna zveza, ki veže in bodri k domoljubnemu delu zastopnike čveterih slovanskih narodov v Avstriji, Slovenec, Hrvatov, Rusinov in Čehov. Tej močni zvezi, v kateri je najlepše uresničena praktična slovanska vzajemnost, se imamo kolikor toliko zahvaliti, da je postal Slovenec dr. Ferjančič I. podpredsednik poslanske zbornice. Združeni Slovenci s svojimi brati vred smo sedaj na Dunaju moč, katere vlada nikakor ne more prezirati.

Slovenci sami smo sedaj vsaj gledé na postopanje jedini, daj Bog, da bi se tudi v krščanskih načelih prej ali slej popolnoma strinjali. A tudi razmerje med avstrijskimi Slovani se je zelo vzboljšalo. Padle so nekatere stene nesloge in prava zavest celokupnosti je začela prešinjati srca avstrijskih Slovanov. Spoznali so, da so si bratje, in začeli so skupno postopati in skupno braniti svoje svete pravice. Brezobzirna nemška nadvlada nad Slovani je pokopana, kakor je katoliški Nemeč Dipauli sam priznal v drž. zboru, in to je veselo znamenje za bodočnost. Prvi kulturni narod avstrijski, t. j. češki je čez nekaj časa zopet dobil svojega zastopnika v ministerstvu. Da, Nemce je že strah Slovanov, zato tako rogovillijo. Poračimo ugodni čas, vzdramimo se, vstanimo!

Oh, koliko se je naših ljudi, ki nič ne storé za obrambo naših svetinj, naše narodne posesti, ki roke križem držé, ko nam

sovrage jemlje kraj za krajem. Da smo Slovenci vsi delavni, vsak na svojem mestu, ne vladale bi po tolikih krajih, posebno po naših mestih in v njih okolih tako žalostne razmere za naš narod. Vstanimo zato vsi po vseh krajih, posebno še tistih, ki so v veliki nevarnosti, da jih za vselej izgubimo, kakor en mož in začnimo složno in odločno delovati in naše ljudstvo po bralnih, gospodarskih in političnih društvi dobro organizovati, da rešimo in ohranimo, kar se še rešiti in ohraniti da!

Kristus nam ponuja zastavo zmagovalnega krščanstva. Vsprejmimo jo z veseljem, združimo se pod njo, potem pa srčno na sovrage naše dušne sreče, telesnega blagostanja in narodnega obstanka. Če smo vredni pristaši Kristusovi, nam zmaga v trdem boju ne bo izostala; iz njega bo naš narod izšel ves duhovno prerojen, čil in čvrst, in napočili bodo zanj boljši in srečnejši časi. C.

Iz državnega zbora.

Agrarna ali kmetijska zveza.

123 poslancev desnice državnega zbora, ki pripadajo raznim skupinam, ima med seboj zvezo, v kateri se pečajo samo s kmetijskimi zadevami. Dne 29. marcija se je sešla prvokrat ta zveza ter si izvolila najprej svoje predsedništvo, kakor smo to zadnjič med raznimi stvarmi omenili. Izvolili so se poročevalci o nekaterih poljedelstvenih zadevajočih predlogih, ki imajo v prihodnjih sejah o njih poročati.

Listek.

Podoba sv. Jožefa.

Hrvatski spisala Evgenija Šah.

Na nebu je vzšlo zlato jutranje solnce in vsprejelo sestrico zemljo v svoje ognjeno naročje, izvabivši jej biserne solzice, jutranjo rosico. V blišču poletnega jutra se je tresla zemlja in je po nočnem mraku postala vedra in čarobna kakor duša, kadar se je oprostila greha in oblekla obleko milosti božje.

Tudi v revno sobico neke mestne hiše, visoko vzgoraj pod streho, kjer po velikih mestih siromaki stradajo, prodre skozi majhno okence zlati žarek solnčnega sija. Ali blesteči žarek vstrepeti pred temno pošastjo revščine, ki je zrla z ledenim pogledom iz tega revnega človeškega zavetišča v zlato, čarobno jutro; plaho zamiglja na bledem čelu zelo bolne žene, katera je vzdihovala na siromaški postelji; v naglici spreleti ljubko ličice trinajstletne deklice, ki je enako angelju sklonila svojo glavico nad bolno mater.

»Zlatica moja«, izpregovori mati, »Zlatica moja, lačna sem!« — »Sladka mamica«, začne Zlatica, »bila sem pri vseh naših sosedah, ali one, katere bi nam gotovo rade kaj dale, sirote same ničesar nimajo, druge

pa so pred menoj vrata zaprle. Celo gospa onega uradnika, za katerega ste prej šivali, se je zadržala na mene: »Kaj me nadleguješ? Pomagala sem vam že nekaterikrat ali dan za dnevom ljudi nadlegovati, to je že nesramno.«

»Oh, moj Bog!« izvije se težek vzdih iz prsi bolnice. — Bila je to pridna in poštena žena pomorskega kapitana Pavla N. Živela sta v prelepi edinosti in ljubezni, kakor je to le tedaj, ako se dve krepostni sreci zjedinita na sveti podlagi Kristusove vere, brez katere podlage je vsak zakon zgradba, postavljena na pesek, katero uniči prvi vihar ljudske strasti, podre prvi potres neporazumljenja in nejednosti.

Bog je njuno zvezo blagoslovil z dvema otrokoma, z Zlatico in z Mirkom. No, Mirka so v tretjem letu njegovega življenja odvedli angelji za svojega tovariša. Istega leta — Zlatica je ravno dovršila deveto leto — izve kapitan, da mu je v Indiji umrl bogat sorodnik, ki se je davno prej tje kaj izselil, pa o njem ni bilo več duha ne sluha. Naznanilo se mu je, da mu je strije umrl brez otrok in mu sporočil celo svoje veliko imetje in da je potrebno, da se napoti sam tje.

Kapitanova rodbina je čedno živela, pri hiši sicer ni bilo pomanjkanja, pa tudi izobilja ni bilo. Vest, ki so jo prejeli, jih je

razveselila, ali ne zato, ker se jim je bilo nadejati velikega bogastva in izobilja, nego zato, ker so premišljali, kako bodo dobra dela opravljali, dela ljubezni, katera so mogli do sedaj le v mali meri opravljati. Bila je ta rodbina plemenitega in usmiljenega srca.

Kapitan se odpravi na pot. Zlatica je točila pri slovesu gorke solze, pa plakala je tudi dobra njena mati; saj je Indija daleč, morje pa nezanesljivo. »Bode že ljubi Bog čul nad vama«, je tolažil pobožni oče svojo rodbino, »in angelj varih bo varoval mene in vas.« Priporoči še Zlatici, naj vsak dan moli v čast prebl. Devici Mariji in sv. Jožefu, katerega je kapitan posebno iskreno častil. Baveč se nekoliko s slikarstvom, je enkrat naslikal tudi podobo sv. Jožefa z detetom Jezusom. Ta slika se mu je zelo dobro posrečila in so jo pohvalili tudi nekateri veščaki, katerim jo je bil pokazal. Podoba je djal v lep okvir in jo poklonil svoji Zlatici.

Kapitan se odpelje, njegova rodbina pa je preživljala dneve v molitvi in pri vsakdanjem delu. Toda nekega usodepolnega dne dobi gospa žalostno sporočilo, da se je ladja, katere poveljnik je bil nje mož, vsled morskega viharja močno poškodovana in da so se vsi potniki in tudi pomorščaki do zadnjega potopili.

Zalostna žena v prvem hipu omedli po

Glavna razprava se je pa vršila o načinu, kako se izvršuje nova postava zastran osebnega dohodninskega davka. O tej zadevi je obširno govoril baron Dipauli, ki se je bridko pritoževal, da vlada postopa zdaj čisto drugače, kakor je bila obljubila takrat, ko se je ta postava izdelovala. Baron Dipauli je izjavil, da se kesa, da je vladi veroval in glasoval za novo dohodninsko postavo.

Tudi drugi govorniki so se pritoževali radi izpeljave te postave. Tako na pr. gosp. Pfeifer, ki je pripovedoval, da se na Kranjskem ne smejo med gospodarske stroške uštevati stroški za obnovenje po trtni uši uničenih vinogradov. Mi Štajarci se ne moremo do zdaj radi tega pritoževati, ker je c. kr. namestništvo v Gradcu razsodilo, da se imenovani stroški smejo odračunati od dohodkov gospodarstva.

Izvolil se je nato poseben odsek, ki ima zbrati vse raznovrstne pritožbe ter povzročiti vladni ukaz, da se povsodi, po vseh deželah postopa tako, kakor je vlada obljubila ob svojem času in kakor zahteva postava. Brez dvoma bodo vsi klubi desnice podpirali postopanje agrarne zveze na korist kmečega stanu.

Nemci med seboj.

Dne 30. marcija se je vršil razgovor o nekaterih nujnih predlogih, katere so vložili posamezni poslanci, ki zahtevajo podpore za ljudstvo, ki lakoto trpi vsled lanskih vremenskih uim. Pri tej priliki se je pa govorilo o marsičem, kar ni v nikakoršni zvezi s potrebnostmi, katere trpi ljudstvo. Grozno so se lasali Schönererjanci z različnimi nemškimi strankami. Wolf se je pri tej priliki spodtikal nad dr. Luegerjem, češ, da od tistih mal, kar se mu je kot dunajskemu županu obesila okrog vratu zlata verižica, je celó mehek postal. Dr. Lueger mu je odgovoril, da je najbrž Wolf želel sam imeti to zlato verižico; pa bi dobro bilo, ko bi Wolfa privezali na neko drugo verigo. Silen krohot po vsej zbornici vsled teh besed.

Nadalje je dr. Lueger rekel, da se je danes sramoval, kako grdo se obnaša v zbornici Schönerer. To ni obnašanje nemškega moža; če je Schönerer pijan, naj doma leži in spi, da ga mine pijanost. Wolf se je nekoč grozil, da hoče Luegerja izkadičiti z Dunaja. Lueger mu reče: »Le hodi s kadilnico okrog, kakor hočeš; ne bo se ti posrečilo, mene ugonobiti; saj spada celo Spodnje Avstrijsko h krščanski socialni stranki. Moja naloga bo, da uženem ljudi, kakoršen je Wolf.« Med tem govorom sta Wolf in Schönerer zginila iz zbornice. Pristaviti pa moram, da se je

stranka prusaskih Schönererjancev pomnožila za 6 mož. Iro, katerega je lani državni zbor soglasno obsodil kot brezznačajnega moža, so nam njegovi omilovanja vredni volilci poslali zopet v državni zbor; nov poslanec te stranke Hofer je pa oni dan napravil obljubo. —

Šuklje spet pri bratih; razne interpelacije.

Znano je bralcem »Slov. Gosp.«, da je pretečeno leto iz kršč. slov. narodne zveze izstopil g. dvorni svetovalec Šuklje. Ustanovil je potem lasten klub divjakov, ki so ga izvolili svojim načelnikom. A sprevidel je, da v tem klubu ni mogoče ničesar storiti v blagor našega ljudstva in zato je prosil zopet za vsprejem v slovanskem klubu, ki ga je tudi sprejel s 16 izmed 21 oddanih glasov. Naša zveza šteje zdaj zopet 35 udov.

Graškemu visokoškolskemu društvu »Triglav« je policija prepovedala razpravljati na nekem shodu o zadnjih izgredih nemških visokošolcev, med tem, ko so nemški visokošolci svobodno o tej zadevi obravnavali. Radi tega so vložili gg. Robič in tovariši interpelacijo na ministerstvo, je-li hoče skrbeti, da bodo slovanski visokošolci zavživali enake pravice, kakor nemški.

Znano je, da uradniki zavžitninskega davka se nahajajo v silno neprijetnem stanju. Ako namreč prevzame nov zakupnik zavžitninski davek, so ti uradniki (dacarji) v vedni nevarnosti, da zgubijo službo, ker novi lastnik zavžitnega davka ni prisiljen, da bi sprejel v svojo službo uradnike svojega prednika. Število teh revežev samo na Štajarskem je okoli 250. Obrnilo se je torej 21 takih dacarjev na državnega poslanca J. Žičkarja, da je predložil državnemu zboru njihovo prošnjo v tem smislu, naj se služba dacarjev ustanovi kot stalna služba, da jih nov zakupnik ne bi mogel brez uzroka dati iz službe.

Če se državni zbor zaključi, kakor se je to zgodilo pretečeno leto dvakrat, zgubijo vsi predlogi, bodisi vladni ali vloženi od katerega poslanca, tako tudi vse interpelacije do ministrov svojo veljavo in se morajo ponoviti, kedar se snide državni zbor. Zato se predlagajo zdaj ob začetku zasedanja državnega zbora skoraj vsi tisti predlogi, ki so se vložili pretečeno leto, pa niso bili rešeni. Tudi predlog zastran spremembe nagrad za katehete se je zopet ponovil. Podpirali so ga letos tudi nekateri poslanci nemške katol. stranke.

Seja dne 31. marcija.

Dne 31. marcija se je izvolil najvažnejši odsek, to je proračunski odsek. Izmed Slo-

vencev sta v njem lanska zastopnika gg. dr. Gregorič in dr. Krek. V predsednika je temu odseku bil izvoljen Čeh dr. Začek Kvotna deputacija, to je odsek, ki ima presoditi, koliko odstotkov naj plačujejo naše dežele k skupnim stroškom, je izvolil v svojega predsednika grofa Schönborna, v namestnika viteza Javorskega.

Dne 31. marcija se je nadaljevala razprava o vladinem programu. Znamenito je, kar je v imenu nemških ustavovernih veleposestnikov povedal štajarski grof Stürgkh. Ta mož se silno boji za našo ustavo, o kateri trdi, da ona skupaj drži celo državo. Želi, da se jezikovno vprašanje reši tako, da bodo imeli Nemci prvo besedo in v ta namen kliče na pomoč celó nemško katoliško stranko ter obeta, da njegova stranka ne bo več tako osorno postopala proti katoličanom, kot poprej, če se le nemški katoliki zvežejo v tej zadevi z liberalci. Mogoče bi že bilo, da se to zgodi. Saj opazujemo zadnji čas, da so se nemški katoliški poslanci dali od nemških liberalcev strahovati tako, da so glasovali proti slovanskim deželnim poslancem štajarskim v velevažni zadevi »Südmarke«. Dne 1. aprila se je govorilo po zbornici, da se je osnovala neka srednja stranka, obstoječa iz ustavovernih veleposestnikov, neke (Mautnerjeve) nemške skupine, Lahov in iz nemške katoliške stranke. Vendar se mi stvar dozdeva neverjetna, že radi tega, ker so se pri zadnjih volitvah v delegacije na Tirolskem zvezali Lah z nemškimi liberalci proti nemškemu konservativcem in ni upati, da bi se zdaj nemški konservativci združili s svojimi sovražniki — Lah.

O ministerskem programu so govorili že mnogoteri državni poslanci različnih strank; nihče ni z vlado zadovoljen. Poljski in rusinski radikali so tožili bridko radi krivičnega postopanja proti njihovim rojakom. Je res čudno, kaj se vse pripoveduje o poljskih razmerah! Dr. Krek je kot poročevalec proračunskega odseka priporočal, naj vlada vse stori, da se podpora da ljudstvu, ki grozno lakoto trpi — da od lakote umira, posebno v Dalmaciji in Galiciji. Predlog se je sprejel.

Veliko hrupa je prizadjal v državnem zboru članek, ki ga je pred nekim časom prinesel list »Arbeiterzeitung«, ki ga je drž. pravnik zasegel. Pozneje je ta članek bil ponatisnjen v neki interpelaciji v državnem zboru. Časnik je zdaj objavil interpelacijo in oni zaseženi članek. Toda sodnija je kaznovala urednika, da je zdaj zopet objavil ta članek, čeravno le v interpelaciji. Podpirala je torej zbornica predlog Wolfa, da se ima § 28. opravičnega reda za državni zbor spremeniti tako, da se bo celó jasno izreklo, da vse, kar se v državnem zboru govori, se sme brez kazni objavljati tudi po časnikih. Ob tej obravnavi je obljubil ministerski predsednik, da bo skrbel, da bo vlada odgovor dala na vsako vprašanje poslancev.

Pisma s Kranjskega.

IV.

Preteklo je nekaj tednov, odkar sem pisal zadnje pismo. Naznanil sem, da je sprava med obema slovenskima strankama dogovorjena. Prav za prav pa to le ni sprava, temveč le nekako premirje za par let. Iz začasnega premirja naj bi se izcimil tekom časa popoln mir, res prava sprava. Bog daj! Želim tudi jaz iz srca z drugimi vred. Toda odkritosrečno povem, da o tej spravi imam še vedno tiste misli, katere sem izrazil v prvem pismu. »Die Botschaft hör' ich wohl, jedoch mir fehlt der Glaube«. Gledé te akcije ostanem še v bodoče neveren Tomaž.

Prvi uspeh sklenjenega premirja je bil vihar v deželni zbornici koncem zadnjega zasedanja. Znesel se je nad katoliško-narodno stranko, oziroma nad kanonikom poslancem Kalanom, ki se je zelo trudil za spravo. Nemški plemenitashi naši, ki kot poslanci veleposestva sede v zbornici, so z deželnim

vtiskom te velike nesreče, ali vendar ne obupa. Verovala je v Boga, zaupala v njegovo usmiljenje, ki skrbi za ptice v zraku, za lilije na polju, ljubila ga je v tej nesreči tembolj, ker je vedela, da je to roka večne ljubezni, katera se je z ostrim mečem dotaknila njenega srca. Vroče solze so padale ženi na lice, dokler niso blede usta zašepetala s krščansko udanostjo sledečih besed: »Oče, ne moja, nego tvoja volja naj se zgodi!«

Kaj naj bi sedaj počela? Sorodnikov ni imela, znancev pa malo takih, ki bi ji mogli pomagati. Preseli se iz pomorskega mesta v neko veliko mesto, kjer je lahko z delom svojih rok preživljala sebe in svoje dete. — Tu je preživela štiri leta, ko se je loti huda, dolgotrajna bolezen, ki jo spravi na kraj groba in z njo tudi nje premilo dete pahne v propad skrajne revščine in nadloge.

Našlo se je seveda tudi dobrih ljudi, ki so ji včasih pritekli na pomoč, ali ljudska srca so spremenljiva, kakor lice sreče. Redka in prerodka so ona zlata srca, katerim se nikdar čelo ne zmračí, kadar siromaška roka potrkna na vrata.

»Sladka mamica, ravno se spominam, da še imam nekaj, kar lahko prodam in vam kupim krepilne hrane.« — »In kaj je to, moje dete?« odvrne mati. — »Glejte, podoba sv. Jožefa«, odgovori Zlatica in pokaže s

prstičem na podobo, ki je visela nad posteljo bolnice na razpokani steni. — »Oh, ljubka moja«, vzdihne bolnica, »ali to sliko oddaš, ki te še edina spominja tvojega dragega očeta? Oh, jaz znam, kako rada imaš to podobo, saj vsak dan pred njo toli pobožno moliš.«

»Da, ljubljena mamica moja, ta podoba mi je dražja, nego vse drugo na svetu razun — vas, sladka moja mamica. Vi, oh vi, ali mi niste dražji nego ta podoba? Spomin na mojega preljubljenega očeta bo živel v mojem srcu, dokler bom živela, če tudi prodam to podobo, da vam kupim hrane.«

»Ti si dober otrok, Zlatica moja, Bog te blagoslovi!« izpregovori mati ganjena in pritisne na svoje izmučene materinske prsi svojo drago, ljubljeno hčerko. — »Če bi le kdo hotel kupiti podobo. Zatemnela je v naši revni sobi, tudi okvir je že poškodovan.« — »Poskusila bom, mamica, sv. Jožef bo prosil za naju.« In vzame podobo s stene, jo milo pogleda s svojim otroškim očesom, jo poljubi s svetim spoštovanjem, potem objame drago svojo mamico in odide.

(Konec prihodnjič.)

Smešnica. Mladi zdravnik (ob uri ordinacije pogleda v čakalnico ter vpraša): »Kdo že najdalje čaka«. Krojač: »Jaz gospod doktor, že čakam od lanskega leta«.